

DEMOKRASİ-TÜRKİYE EKONOMİ VE POLİTAKASI HAKKINDA

ÖNSÖZ:

Cumhur başkanlığı Bürosunun gazetelerde çıkan tamimini okudum.Öndan, ciddi memleket meselesinin açık ve kollektif münakaşası devrinâ girdiğimiz manasını çıkardım.Memnun oldum.

Doğruda aldanmak,başkalarının işine gelebilir,fakat aldananın daima aleyhinedir.Bu hakikat şahıslar için olduğu gi bi,milletler içinde öyle değildir? Ve aldanmamak için,her meselenin her türlü münakaşasından daha kestirme yol varmıdır?

Yeni hava içinde yurda alakamı eserle göstermek için bu satırları kaleme alıyorum.Görüşümdeki nüans farkaları ne olursu olsun,indi kalmamağa ilmi bir surette olanı olduğu gibi koymaya çalıştım.ta ki memleket davasında başladığım derin samimiyeti hissiyatla değil,fikriyatla göstereyim.

Cumhur başkanlığı şüphesiz şantaj ve şarlatanlığa kaçmadıkça herkes söylesin dedi.Bana öyle geliyorki kötü bir alışkanlıkla henüz herkes susuyor.Zati meseleyi konuşmak için ilk söz alan galiba ben oluyorum.Halis münakaşaya bir çığır açabilirsem ne mutlu.

Biraz acele kaleme alınan fikirlerin arasında,beşeri bazı kusurlar olabilir,bunları benden sonra söz alacak vatandaşların düzeltmelerini candan dileirim.

Sultanahmet 28.9.1937

Hikmet Kıvılcımlı

TÜRKİYE EKONOMİ VE POLİTAKASI (Antiemperyalizm-Antifeodalizm) Endüstri-Toprak-Sulh.

1-Endüstri:

Türkiye Cumhuriyet tarihi,Milli Kurtuluş ~~mitinginde~~ şeklinde bir Demokratik İnkilap(Devrim) tarihidir.Kurtuluş:Ecnebi Finans-kapitalini kovmaktır.İnkilap: Türkiyeyi modernleştirmektir.Modernleşmenin başında Milli Endüstri gelir.Milli endüstrinin anası Modern teknik.babası modern işkuvvetidir.Bu iki istihsal kuvveti birbirinde ayrı olunamaz.

A-Modern tennik: Modern teknik,Türkiyeye anti emperyalist bir şekilde ~~girir~~ kurtuluşu sağlamlaştırır.

Bu şaraitte emperyalist üç cilve gösterir

1-İmtiyaz ister:İmtiyaz,harple kazanılan istiklali sulhtan ~~taahhüdüdür~~ teslimidir.Bu olamaz.2-Endüstrü getirme,alacağını ister:İtalyanlar bize yapacakları 30 milyon istikrazın 17 milyonunu borçlarımıza karşılık olarak tutacaklardır,geri kalan 13 milyon da İtalyadan alınacak olan eşya için kredi olarak verilecektir.(Gazeteler,28.1.1932)Faiz eşya için%75 den fazla.

3-Getirdiği endüstri işe yaramaz:1932 başında Saraçoğluna Amerikada Japonlara rekabet edemeyen eski makinalar teklif edildi.

Onun için ecnebi kapitaline güvenilmez.

Yerli şahsi kapitalin : "Tedricen" birikerek sanayi kurmasını beklemek geç kalmaktı.Nitekim Cumhuriyetten 100 milyonlarca himaye ve ikramiye çeken şahsi kapital ancak 10 milyona varan, ağır bir endüstrü kurdu.

Sovyetlerin yaptığı sosyalist birikmeyi işe,Türkiyenin hakim sınıf münasebetlere müsait değildi.

Onun için, İsmet İnünü.yerli ve yabancı kapitallerin teşkil ettiği iki uç arasında bir atatizm,yani devletçilik politikası güttü.Etatizmin hedefi iki idi:1-Milli müdafayı gerçekleştirmek 2-Milli kapitali geliştirmek.

Bu uğurda iki çeşit tedbirler alındı;

a) Koruyucu tedbirle:1-İçerdeki emperyalist kapitali temizlemek=demir yolu rıhtım,liman v.s.

2-Dışardaki tröstlere karşı türk mallarını korumak.İnhisarlar gibi(mesela Afyon inhisarı)

3-Yerli kapitali zarar ve iflastan kurtarmak=zarar eden samsun temdit hattının devletleştirilmesi gibi.Vapur tröstü kurulurken,Ankaraya giden heyette İnünü şöyle demişti, "Biz sizin zarar etmemeniz,sermayenizi deha müsmul,müsnir bir surette işletmeniz için bazı tasavvurlar besliyorduk.Fakat mademki siz kar ettiğinizi iddia ediyorsunuz şu halde hiç endişeniz avdet ve işlerinize devam ediniz.(1.3.1932)

b) Kurucu tedbirler: sırasıyla 1-Nakliye Devlet bütçesiyle şimendiferler gibi (müdafa ve iç pazar imkanları genişledi.)

2-Temel-Sanayi: Sovyetlerin 20 yılda malını ödemek üzere 10 milyar para faizsiz açtıkları krediyle doğan doküma fabrikaları gibi (en mühim ithalat doküma idi ilk beş yıllık plan böyle kuruldu.)

3-Ağır Endüstri: Evvelki tedbirlerin hazırladığı zemin üzerine artık Ecnebi sermayemin gelmesi. Demir sanayi gibi

Bu son hadise devletçiliğin kusva haddi oldu. fakat devletçiliğe aksümeliler yeni başlamadı. Celal Bayar kontenjan işleri, dış ticaretin kritik bir devreye soktuğu zaman iktisat vekili oldu. "fazla sanayii karşı tahdit" fikri bilhassa o tarihte ortaya çıktı.

23/5/1932 de Devlet sanayi ofisi kuruldu. Devle sermayesiyle kurulmuş, kurula cak fabrikalar devlet iştirakleri kurulması müsaare ve mukaveleye bağlı fabrikalar bu ofis veya ofis iktisat vekaletinin kontrolüne verildi. 3.1.1933 de Alf İktisat Şurasının kararları işi tamamlandı.

1-"Sanayi bankasının vaziyetini ıslah için fabrikaları eskisi gibi ona il hak etmek" Devlet sanayi, bankaya geçer .

11)"Bankayı, Halkın iştirak edebileceği bir müessese haline getirmek" Banka şahsi kapitale devredilir. Adı (Sümerbank'a çevrilir-Yeni muhtevaya yeni şekil)

111) Hükümetin icabında muayyen bir sanayi şubesi ile alakası daha ziyade olan mali müesseseler vasıtasıyla muavenet etmesi "Endüstrinin bankalara tabiyeti artar, ikram banka. ile kaynaşmış kapitale hasredilir. (Başta İş Bankası)

Sümerbank kanunu mecliste iken Halil, Nazilli fabrikasının temel atma töreni inde Celal Bayarın şu söylediklerini anlatır "Bu mntıkada büyük bir mensucat fabrikası kuracağız. Halkın sermayesi olmadığı için bunu devlet yapacak . Fakat

sizin şahsi kapitalleriniz büyüdükten ve şahsi kabiliyetleriniz inkişaf ettikten sonra bu fabrikayı halka, yani size devredeceğiz. "Ve kendisi ila ve eder" Böyle bir devletçiliği istemez misiniz " demiş " ben halk arasında olsaydım " elbet isterdim. " Bu kanunda bir madde var. "Devletçe tesis edilen ve edilecek fabrikaların yavaş yavaş anonim şirket haline konacağı muhakkaktır. 3(4.6, 1933)

Çok geçmedi, Alf İktisat şurası ilga edildi. Yani türkiyenin ekonomi politaka sı baş vekaletten iktisat vekaletine (İnünü'den Bayar'a geçti) Demek İsmet İnünün çekilmesi 1930 lardan beri başlamıştır. İnünü ile Bayar arasındaki fark hizmetleri bakımından değil, hizmet ettikleri temayül bakımındandır.

Celal Bayar İş Bankası sabık umum Müdürüdür. Hususi Halklar grubunu tercih eder, İnhisarın devletçi şeklini tutmamakla beraber, hususi inhisarı da asla reddemez. 3.1.1933) de Bursa Ticaret odasında diyordu ki, "Memleketin ihtiyacını tatmin edebilen müesseseler varken yenisinin yapılmasını müsaade edemeyiz. Bu tarz hareketimiz yeni bir zihniyetin ifadesidir."

Bildiğimiz gibi, müesseseler ihtiyacın yalnız neticesi değil, sebebidirlerde ihtiyacın bugün kontrolü güç, hudud yoktur. o halde, bu "yeni zihniyet" serbest rekabete zıddır, demek bir nevi inhisara yakındır.

Şahsi kapital, ecnebi kapital ile daha kolay ve daha çabuk anlaşılabilir. Türkiye endüstrisi kamaline erişimi? G.İ.R. siyaseti buna tamamen delil midir bilinmez, şurası varki etatizm şimdiye kadar Ecnebi finans-kapitaline karşı şahsi kapitalden daha derli toplu bir müdefaa sistemi mühimdir. Fakat, bizde değişik etatizm değil, bu müdefaa sistemi müdefaa sistemi mühimdir. emperyalizmden ancak o sayede kati korunuruz.

B-Modern iş kuvvati=Demokratik haklarını kazanmış işçi demektir. İşçinin demokratik hakları, Türkiyenin endüstrileşmesi için hayati bir meseledir.

Niçin? Çünkü-1/Birinci hakikat: Teknikle işçi birbirini ancak akrşılıklı bir surette modrnleştirirler, ince aletleri kaba işçi kırıp döker. Demokratik haklarına erişemeyen işçi, kapitalin ondan beklediği kârı vermez. İstikrarsız ve ekonomiyi verimsizdir. Onun için Celal Bayar, "İş kanunu sanayide çok mühim olan maliyet fiatlarının tutarına her zaman için imkan bahşetmiş olacaktır." (S.P. 1.1.1927) de

Demek, İşçiye Demokratik haklarını vermek, evvela kapitalin marifetidir menfaatidir.

2-İşçi teknik inkişaf ettikçe, İşçi sınıfı kemiyet, ve keyfiyette büyür, o alet gibi pasif bir otomat değildir, gittikçe aktif bir siyasi vatandaş olur. Emekle kapital arasındaki çatışmaları önlemek üzere işçilere bazı Demokratik haklar verilir, onun için Celal Bayar "Sanayinin kahrı tahammül gösteren ve

fedakkar ve gayretli amelesini düşünmek zamanı desoktan geçmiştir.Say ile sema ye arasında ahenç vucuda getireceğiz.

Demek işçiye demokratik haklarını vermek saniyen:Emeğin dayattığı zaruret iktizasıdır.Bu iki hakikatın neticesi:

3-Üçüncü hakikat:Yukarda yüzmilyonyarca lira,fedakarlığa mukabil ancak on milyonlarca liralık cılız şahsi endüstri doğdu dedik.Aradaki doksan milyonlar ne oldu? fazla kar şeklinde bankara ve binalara yatırıldı.Banka mevduatımızın artmasıyla sevinip mutamadiyen apartman yapımıyla yetinenler oldu.Neticede: Sanayicilerden ziyade iradecılar kafilesi çoğaldı.İstihsal kuvvetleri fedakarlıklar nisbetinde gelişmedi.

Sebeb? Bizde bilhassa, kapitali ilerlemeye zorlayacak olan yegane amilin yani serbest rekabetin doğmadan boğulmasıdır.Kapitalisti her gün daha mükemmel aletler bulmaya sevk eden rekabettir.

Rekabet:1)Kapitalistler arasında,2)Kapitalle emek arasında olmak üzere iki çeşittir.Serbest rekabetin siyasette aldığı isim demokrasidir.İşte kapitalin inkişaf konusu,bu iki çeşit, rekabetin demokratik bir surette inkişafı demektir.

Bizde"Gayri megru rekabet"aleyhtarlığı,vakitsiz gayri menkul çalıştıran mutlak artan-değer kaynağında bağdaşmış olmaları gelir.Bizce serbest rekabet değil,"Sanayinin kehra tahammül gösteren fedakar ve gayretli olması"NİN demokratik hakları mühimdir.Eski ve yeni,derebeyi artıklarından ancak o sayede kati surette kurtulabiliriz.

Görülüyorki İnünü adeta teknik aşk-ü-şevkinden işçi meselesine,yani İNSANI UNUTMUŞTU.Temenni edelim:vatanın inkişafı namına,yukarıdaki üç hakikate gözetilerek işçinin demokratik hakları verilsin.Ve böylece Milli Kurtuluşun en mühim safhası daha gerçekleştirilsin.

2-TOPRAK:

Her milliyet davası gibi ona bağlı olan her demokrasi devrimi de,her şeyden evvel temeli toprağa dayanan bir köylü meselesidir.Nitekim Milli mücadele sırasında atılan "Köylü memleketin efendisidir"slogani,bu hakikatın düsturlaşmış bir delilidir.Fakat zamanla "Köylü" sözünün yerine "çiftçi"geçti Halk Partisininin 1931 kongresinde sanayiciler adına Recep Peker"Dün yüz kuruşa çalışan fakat bugün elle kuruşa çalışan amelenin bugdayı zarardan kurtarmak maksadıyla yediği ekmeği pahalılaştırmak doğru değildir".

Derken zürra,tüccar ve arazi sahipleri adına vasıf:Çiftçi efendidir dedik.Bunlarada programda süngercilik,balıkçılık kadar bir yer ayırmak lazımdır."cevabını vermiştir".Buradaki"Köylü"yerine,"çiftçinin"geçmesi Sanayi bankasının "Sümerbank"istihalesi kadar mühimdir.

Ruxtabakasının karakterlerini bilhakika,köyde derebeyi münasebetleri hakim kaldıkça beyler karşısında Köylülük bir tek kütle sayılabılırdı.Fakat ,memlekette zamanla mal ekonomisi gelişti.Yeni Milli endüstri daha çok,daha iyi ham ve ilk maddeler istedi.Oihan pazarının tesirleri arttı.İç pazarlar genişledikçe sanayicilerle muvazat ve aynıyet gösteren bir "zürra" tabakası doğdu.

Bu tabakanın karakterlerini R.Peker25/10/1931 tarihinde şöyle tenkid ediyordu:"Memlekette bütün eken bir tüfeyliler,tüccarlar,arazi sahibi olmadıkları halde yüksek faizlerle para bularak ve amele tutarak bütün ektirdiler".

İste toprak ve işçi kiralayarak ziraat yapan bu tabaka bizde çiftçi veya zürra,başka yerlerde agraryen denilen ziraat kapitalistlerinden ibarettir.Ve ziraat burjuvazisi güneşin altındaki"Efendilik"hakını istemektedir.

"Burjuvazi tarihte pek yüksek bir rol oynadı.Her nerede ikdidar merkezine geldiyse,orada teknil derebeyciliğe,babaşahsa,çobançe açık hane münasebetleri paramparça etti.(Marks)O"Bizim köyde",başka türlü hareket edemezdi.Oradada sınıfın farklılaştırma prosesini canlandırda.İşte İnününün Ziraat politikası, bu prose önünde aldığı vaziyetkarakterinin göre iki aşama gösterir 1-farklılaşmaya engel olma,2-Olmayınca derde deva ek aramak iki şekil de çıkarıldı.

a- Farklılaşmaya engelleri- Teknik engeller:Türkiyenin ziraati makinelen dirilerek ilerletirken birdenbire ziraat makinelerine engel olundu.16.6.1930 tarihli kanunun 56.maddesi,yeniden traktör alacakların kamnundan istifadesini ilave etti.Ziraat mektep ve müesseseleriyle mücadele teşkilatlarında ve iktisat ,ziraat vekaletleri emrinde bulunan traktörlerde markası"İstidbal" edilmeye (Yani parası devletçe ödenerek sahibinden geri alınmaya başlandı)bu masrafa karşılık milyonlar tahsis edildi.1710 numaralı kanunun 1.maddesi diyor ki

(ağır yağla işliyen traktörler 1/3-üçte bir-daha verimli iken 1932): "Ziraat bankasınınca tediye olunaca k veya ağır yakan grojenli traktör bedelinden mahsup edilecek tazminat mecuruna mukabil senevi tediye 750 liraya tecavüz etmemek üzere cem'an üç milyon altı yüzbin liraya kadar bankaya karşı tahaüdatta bulunmaya Ziraat vekili memurdur." Ve ilan(1932)

2-Küçük istihşali teşvik: 1931 birinci teşvikinde, tütünün evvelki yıl 200 iken, şimdi 20 kuruşa düştüğü görüldü, çünkü, şark tütünleri 150, 180 milyon kiloya bulduğu halde, ancak 100-110 milyon kilosu talep ediliyordu. Bu vaziyette yapılacak şey tütün müstahsillerini teşkilatlandırmak ve istihşali modernleştirmek yoluyla mahsülün maliyet fiyatına indirmek de ğimmidir? R? Peker isimli te şu tavsiyede bulundu "Memeleketimizde tütün ziraatini tahdit etmek bir zaruret hali ni almıştır. Çünkü memeleketimizde asıl tütün müstahsilinden ziyade önüne gelen ~~XXX~~... (Ziraat kapitalistleri)... tütün ektirdiler. Tütün maliyet fiyatı bu gibilere 70, 80 kuruş, mütavazi çalışan tütün müstahsiline 30 kuruştur." Yani Recep Peker'de ortaya "maliyet fiyatını" atıyor. Ama onu düşürmenin yolunu modern büyük istihşalde de ğil, bilakis, "mütavazi çalışan" dediği küçük istihşalde ~~küçük~~ görüyor. Fakir köyl nün tütünü 30'a satma ~~yanx~~ boyun eğmesini, tütün maliyet fiyatının düşüklüğüne bağlıyor. Halbuki küçük müstahsiller tütünlerini yok pahasına satıyorlarsa bu hal o mahsüllerin maliyet fiyatınca daha ucuza elde edildiklerini de ğil ancak ve yalnız müstahsillerin daha aşağı bir geçim felaketine katıldıklarını göstermez mi? Türkiye'ye iptidai bir istihşal tarzını Türk köylüsüne yoksul bir hayat seviyesini tavsiye etmek, geri geri götürmek arzusu de ğilmidir?

Ekonomi ve politikada bu temayül, fikir sahasında çabuçak aksetti. Bahusus i. İnününün devletçi endüstri sahasında muaffak olması ve o sayede uzun müddet iktidar mevkiinde kalması belli bir sosyete devlet müessesesinin mevcut sınıf münasebetleriyle olan katı irtibatını bazı maaşlı "Mütefekkir ve münevver insaflığa" unutturuyordu. Manzarayla gözleri kamaşan "kadro"lu lar gibi toy ukalalar çıktılar. "Yarım münevverliği beğemeyerek dörttebir münevverlikten de daha aşağısına: demegojiye düştüler. Devletçiliği mutlak ve yegane hakikat derecesinde fetişleştirdiler. Dünyayı "yeni bir çağ"a (Yakup Kadri) doğru gidiyor, (eşsiz ve örneksiz bir tezatsız millet) (Şevket Süreyya) dalgasına kapıldılar... Küçük köy ekonomisinin "Türkiyenin rasin temelleri" (İsmail Hüsrev) diye kadetrelleştirdiler. Ve işin tuhafo, bütün bu feci şekilde komik ilticafrazolojilerini kalın majesküllerle Türk inkilabının kendisine has seyri içindeki kanununiyetini kadro te lakkisine göre ideolojisi damgasıyla yaftaladılar.

Halbuki esasen devlet gibi devletçilikte hakim sosyal temayülün gayesi de ğil, vasıtası ve aletidir. Mutlak bir devletçilik yok bir çok devletçilikler vardır. Buhran devletçiliği, harp devletçiliği, faşist devletçiliği bir kelime ile kapitalist devletçiliği ve nihayet sosyalist devletçiliği.

İsmet İnünüküne de bir gelişme devletçiliği olabilir. Türkiye "orta çağa" de ğil modern çağa götürür, "eşi ve örneği" medeni dünyadaki adıyla "Bismarkizm" dir işi biten alet atılır. Devletçilikte hedefine vardığı gün tıpkı Bismarkizm gibi birdenbire olmamışa dönüverir.

Nitekim, daha çoktan i. İnünü lisansız "kursü kapaklarının" gürültüleriyle protesto edildi. (10.6.1934) Rasih Antalya olmayacak bahane ile şöyle kükredi "Ne istiyorlar geçen gün söylediğim gibi biraz insaf lazımdır. "İnsaf de ğil efen diler çekilin gayrı, birazda yerlerinizi başkalarına terkedin. Bu milletin bu yerleri işgal edecek çok yüksek adamları vardır. Onlar gelsinler, onlar işgal etsinler. (Cumhuriyet 12.6.1934) velhasıl subjektif kararlarla köyde kalkınma durdurulamaz. Kapitalizm hakim bir sistem oldukça köy şehirden seddi çinle ayrılamaz. Çünkü, mesela binlerce ameleli dokuma kombinasına, küçük köylü kirli ailesini iptidai tarzda yetiştirdiği kafi gelemez. Onun için Celal Bayar Bursa sanayicilerine ve Ziraatçilerine şöyle diyordu "Herhalde gayemize doğru yürürken, sanayimizinde, ziraatimizinde manfeatlerini telif etmek lazım ve mümkün olduğuna kaniyim. (Cumhuriyet 25.1.1933)

Böylece amele kullanarak ziraat yapan çiftçi meselesi hususi köylü bahsinden çıkmış, umumiyetle endüstri meselesini icra edinmiş olur.

B-ASIL KÖYLÜ MESELESİ: Fakat, bizde farklılaşma prosesi köylü meselesini, basitçe halletmemiş, bilakis mürekepleştirilmiştir. Çiftçi unsur henüz köy ekonomisinin Trakya, Bursa, Eskişehir, Konya, Adana, İzmir, gibi bazı mntıklarına has bir ekaliyettir. Geriye kalan köylü kütlesi olduğu gibi duruyor. Ve Türkiye de asıl demokratik inkilabın mevzuu bu köylü ekserriyettedir. Bu mühim köy davasında "Bizi ezen şeyler" modern münasebetlerin yanbaşıında vakti geçmiş içtimai ve siyasi münasebetlerden ibaret tevabif ile kadim kıllanmış istihsal münasebetlerinin can çekişerek yaşamasından mütevellit bütün beir sıra maziden kalma münasebetlerdir." (Karl Marx)

Yani köyde orta çağ münasebetleriyle modern münasebetler birbirine taş çıkartacak şekilde grift olmuşlardır. Bu asıl köylü meselesine burada sadece işaretle edelim.

1-Kadim münasebetler: Aşiret ve derebeylik münasebetlerinden büyük arazi sahiplerine kadar birçok çeşitler gösterir. Aşiret reisleri, orta malını şahsi mülk halinde zapt ederler. Bilhassa şarka doğru gittikçe artar. Onlar veya yüzlerce "köy sahibi" ağalar ve onların üstünde "beyler" vardı. Fakat garp taraflarında derebeyi artıkları daha az değildirler. Burada "büyük arazi sahipleri" toprağı yutmuşlardır. Mesela Burdur vilayetinde: "Mevcut köylünün nisbi 20-60 dönüm kadar bir araziye sahiptir. 100-200 dönüm araziye sahip olan köyün ayan ve eşrafı sayılır. arazinin büyük bir kısmı 20 veya 30 kişinin elindedir. Bunlar memleket eşrafı olup belediye, idare-i hususiyetler hıdamatında birer vazife almışlardır. Bunlar arazilerini ortaklık suretiyle işletirler!" (M. Zeki mntıkamızın kıladı" s131 İzmir 1930)

2-Kapital Münasebetleri: Tefecilikten ecnebi kumpanyalarına modern fabrikalara kadar çeşit çeşit kapital münasebetleri köylüye yapışmıştır. 1929 da Hizmet gazetesi yüzde üçbin faiz alan köy tefecilerinden bahseder. Bakarsınız: "Ödemiş'te yirmi gün evvel yüzüymiyeye satılan tütün 60 kuruşa düşmüştür." Bu ölesiyeye ve öldüresiye vaziyet kumpanyaların bütün mntıklarını taksim etmek şeklinde bir antlaşma yapmış olmalarının neticesidir." (Yenigün 22.10.1931)

Fakat, yerli tüccarlar, ecnebilere aşağı kalmazlar, "bazı tecimenler köylere ve kasabalara adam gönderirler ve sahillerdeki ihracat limanları ve bu surette müstahsiller aldanarak mal göndermişlerse de, ihraç iskelesindeki ticaret haneler dellallarının yayamının tersine olarak 2 kuruş veya doksan paradan almak istedikleri ve bu suretle köylünün aldatılmak istendiğini (Aldatılmamış mı? anlaşılmıştır". (Adana Tecim gazetesi 21.8.1935) Arkasından, ultra modern sanayi şirketleri gelir. Zingal kereste şirketi kurulduktan sonra, Kastamonu hinterlandında köylünün odun kesmesi yasaklandı. Halbuki ekilecek toprak az olduğu için, orta köylüsü hep ormancılıkla geçinirdi. Asri sanayinin köye sokulması için mühim misalde şeker şirketleridir. Yalnız Alpüllü fabrikası için "Çerkez köyden Edirneye kadar uzanan pancar tarlalarında 50 ila 60 bin nüfusa ekmek çıkaran 15 bin çiftçi ve aile çalışıyor." (Cum. 23.7.1932) Ve bu şirketler pancar almadıkları zamanlar, şeker tüketimini artırmak için, yüzbinlerce köylünün elinde kalarn pancardan istifade etmelerini "kaçakçılık" diye takip ettirirler.

Nihayet, bankalar sahneyi tamamlar. Köyde en büyük eksproriasyon manivewayası Ziraat Bankasıdır. Son zamanlarda standalizasyon usulü, bütün ziraat mahsullerine tatbik ediliyor. Bu o maddeler üzerinde bankaların geniş miktarda muamele yapmaya hazırlandıklarını gösterir ve ilh...

C-İki biçare çare: bütün bu münasebetler iki neticeye varıyor 1-Köylü borçlanmasına: 2-Topraksızlaşmasına. Onun için İ. İnünüye iki çare gösterildi: 1-Araziyi menkulleştirme 2-Zirai kredi kooperatifleri. Birincisi toprak meselesini hallededecekti. Fakat ikide "biçare" yani çaresizdi çünkü tatbikata geçildiği gün birinci çare ancak büyük arazi sahipleri ile Ziraat kapitalini bankaya kaynaş tıracak kooperatifler ise sadece tefeciliğe bankalaştırıp sistemleştireceklerdi.

Vakayı kısaca açıklayalım:

1-TOPRAK: 1931likinci teşviki sonlarında, Ziraat bankası şöyle düşündü. 1) "Bir tarafta yarıcı ortakçı, toprak kiracısı şeklinde topraksız köylüler yığını var" 11) "Öbür tarafta: "Birçok arazi sahiplerinin elinde işletmedikleri için iratsız ve kıymetsiz kalan büyük arazi var." 111) Orta yerde herkesin alacaklısı banka duruyor. Bu üçüz derde gösterilen biricik çare şu oldu. Banka böyle araziye sahiplerinden tahvilat mukabilinde satın alarak yarıcı ve ortakçılara ihtiyaçları nisbetinde dağıtacak. (Gazeteler)

Halbuki daha evvel köylüye metruk bir kaç çiftlik aşı yoluyla satılmıştır. Fakat, ekseriya ancak verimsiz toprakların satılması, vergi, irad vefaiz zarar-

retleri, sermaye kuvvetli olmayan köylüyü kuvvetlendirmek borçlandırıp muvakkaten bendettiği topraktan çokkere kaçırmamış mıdır? o halde bankanın bu tedbirini kime yarar?

1-Ziraat kapitalistine "İhracat maddeleri yetiştiren diğer arazi sahibi köylülerde bu tahvillerden istifade edebilecekler"

2-Tefeci kapitalistler: Zürra olan, alacaklı olan kimselerinde bu surette köylünün tediye gücünün çok düştüğü ve bir çok alacaklarının gayri kabili tahsil ve çürük bir hale geldiği sırada alacaklarını sağlamlaştırma fırsatı BULACAKTIR?

2-KREDİ: Bizde Kooperatif kapital biriktirme şirketidir. Kooperatifler az zamanda azalarını tarayarak isimlerini değiştirdiler. Zirai kredi kooperatifleride isimlerine değilse müsemmalarını değiştirmişlerdir.

Kredi kooperatiflerine en güzel ismi köylü dehası verdi. Köy bankası dedi. Zirai kredi kooperatiflerinin sakibeti şu oldu.

1-Tefeci eline geçişi "Bu teşekküllerde esflede olsa sarıh surette arz ederiz ki köylünün büyük dayinleri vaziyetinde bulunan sermayedarlar rehberlik yapmışlardır." (Hamit Tahsin, Remzi Saka "Sermaye hareketleri" s.222) Yani Bankanın yüzde dokuz faizini köylüye yüzde 60'a mal ederler.

II) İstihsalî genişletiş: "O suretteki münhasıran istihsalî teşvik maksadıyla yapılmış olan kredileri sermayedar alacaklılar son santimine kadar istismar etmenin yolunu bulmuşlar ve istismar etmişlerdir." (Keza) "Gerçi bu sermayedarlarında köyle bağı, tarlası çifti, çubuğu olabilir. Fakat bu çiftçiliği tacir marabasıyla-yarıcısıyla demektir-idare istismar eder. Onun asıl işi bir köyü değil birçok köyleri ve bir değil birçok istihsal kaynaklarını sermayesinin hakimiyetine bağlamaktır. (Kezas.223) yani kredi kooperatifleri iptidai yarıcı usulünü ebedileştirmekteler. Demek, her iki tedbirin objektif neticesi: (Banka-Büyük arazi sahibi-tefecinin) sentezleşmesine varır. Yani Finans kapitalin böyle exx nüfuz etmesine yarar.

D-"SONA KALAN" ÇARE:

İ. İnün ü Milli mücadele ateşi içinde yetişmiş bir politakacı sevki tabisiyle seziyordu ki, klasik manası ile demokrasi demek, umumiyetle köyde ve şehirde hertürlü derebeyi artıklarının temizlemek, husus ile köylüyü toprak sahibi etmek tir.

Köyde derebeyi artıklarının kaldırmanın tek yolu, toprak meselesini halletmek mektir. Köye demokrasiyi sokmakla finans-kapitali sokmak iki bambaşka davadır. Derebey artıklı köyde finans-kapital kanbur üstü kanbur olur. onun için İ.İ. meseleyi bu sefer açık koydu.

"Yurdumuzda, topraksız işcinin sayısı her tasavvurun üstündedir. En ziyade toprağı taksim edilmiş en mamur yerlerimizde bile köylünün yarısına yakın bir kısmı topraksızdır. Başkalarına ait topraklar üzerinde ve çok fena şartlar içinde ve çok verimsiz olarak çalışmak mecburiyetindedir."

Meselenin halli için dayandığı prensip klasikti "Hiçbir vakit hiçbir adamın malını cebren zaptetmek niyetinde değiliz. Fakat hiçbir surette köylüyü ilelebet topraksız kalmaya mahkum eden dar çerçeve içinde bırakmaya razı olamayız. Toprağı köylüye dağıtma meselesi medeni memleketlerin birerbirer içinden geçtiklerini rejim ağrer denilen bir ilerleme safhası olmuştur."

Prensibin tatbik için, devletçilik esasına sadık kalınacak 6 yılda 100 milyon lira harcanacak, ilk dört senede 1000 kombina kurulacak, sonra iş genişliyecektir. "Nasıl kredi kooperatifleri kurulmuşsa, diyordu İnünü, istihsalin tanzim ve teşkili içinde planlı ve iştiraklı bir çalışma devresine girmek lazımdır. Yeni aletlerle harman makinaları, sürme ve sulama tertiplerine planlı olarak tanzim edilmiş bulunan zirai kombinaları vücuda getirmek istiyoruz. Düşünüldüğü gibi kuvvede fiile çıksa her kombine köyde demokrasinin kalesi olur. kara bahtlı toprağımız ve köylümüz modern tekniğe kavuşur. İnünü "Emin olunuz arkadaşlar memleketimizde yeni usul ve alete karşı kâfi bir cazibe vardır." O da doğru yalnız "nasıl kredi Kanun vaizlerinin çok vatani ve demokratik olan endişeleri gene sermayedar alacakların hesabına hizmet etmekten fazla fayda vermemiştir. (H. Tahsin R. Saka Keza s.223)

Şu halde kombinaların "Kooperatiflere" dönmemesi için: kütlelerin ve şuurlu faal yardımı olmadıkça kütle davasının hallolmıyacağı hatırlanmalı idi. Çünkü, yukarıda olan her şeyin aşağıdan geldiği ve bu işin temelâ bir kütle işi olduğu: 10milyon 354 bin 396 maliyeve köy nüfusunda 10milyon 350 binini alakadar ettiği aşıkardır. Fakat yeni aletlerle harman makinaları, sürme ve sulama tertip-

leri"aşkıyla çoşan.İ.İnönü bir prensibine daha sadık kalıyor,kitle işine kitle dışına koyuyor,gene İNSANA UNUTUYORDU.

Ve bu sefeer,nutuklarının üzerinden çok geçmedi,Ziraat vekili çekildi.Çok geçmedi bu hususta ki meclis fikirlərini bir ikinci defa anlatamadı.İ.İnönü çekiliyor.

III-SULH:

Harp ve Sulh:Cumhuriyet türkiyesi,cihan yangınına çıkan emperyalistler elinden Milli varlığını kurtararak doğmuştur.İkinci bir cihan harbinden kazanaacağı hiçbir şey olmadığı için,iliklerine kadar sulhçudur,gerçi her memleketin kendi varlığını dış düşmana karşı koruması en mukadderhakkı ve vazifesidir. Birsülkenin,Müdefaa uğruna en cesur silahlara baş vurmaması yalnız cinnet değil bir cinayettir.de, çünkü bu,köleliğe boyun eğmek olur,

Fakat bugün umumiyetle harp dendi mi başkalarının toprağında ve ekmeğin de gözü oldu emperyalist harpleri murad olunur.Ve bunlar ancak,silah fabrikatörlerine yarar.Amerikada silah ticaretini tetkik eden komisyon Harbiye ve Ticaret mezarhanelerinin silah fabrikalarının emrinde olduklarını ve eski cumhur reisi Hoover'in 1925 de silahları tethid anlaşmasına nasıl engel olduğunu meydana çıkarmıştır.(6.12.1934)Yani,her partili Milletlerin değil bir avuç Finans-kapitalistlerini kanlı politakasıdır.Bugünkü cihan politakası basitleşiyor.Görmek istiyen her gözün fark ettiği bir sulh ve de bir harp cephesi teşekül ediyor.

Sulh cephesinden Fransa,ABD,Sovyetlerve muhafazakar hükümete rağmen ingiliz milleti gibi büyük demokrasiler var harp cephesinde:Almanya İtalya ve Japonya gibi faşist devletler var.Ve her millet bu ikâ rahmetten birini tercih zorunda kalıyor.

Türkiye Sulhu:

Türkiye şimdiye kadar demokrasi ve sulh cephesini tutmuştur.İlk silh arkadaşlığından beri Sovyetlerle başlıyor karşılıklı müsavet ve dostluk münasebetleri,sulh prensibine bir misal sayılabilir.Bu temmuz ortasında T.R.Aras ve iç işleri bakanı H.Peker sekretarı Ş.Kaya Sovyetler icra vekilleri reisi Molotofla görüştüktan sonra TAAS ajansın ezcümle şu tebliggi neşretti.

Milletlerin hayatı içinde meydana çıkan"taarruz temayülleri"yüzünden beynelminel münasebetlerde şimdi ~~xx~~ mevcut olan bozuk vaziyet,bütün müsameletçi devletlere umumi sulhunu emniyetini taksim edilmez sulh ve kollektif emniyetin esası üzerinde muhafaza etmeyi emin almaktan geri kalmamıştır!

Tebliğde anılan"taarruz temayülleri"nedir? cihan faşizmidir.Filhakika faşizmin harp ve demokrasinin sulh olduğu,artık bir mütaarife hakikattir.Bugün yalnız habesistan ve çin gibi yarı müstemlekeler değil ispanya gibi bizat avrupa ülkelerinde faşizmin kan ve ateşle bulanıyor Amerika Ruzvelt:"İlan edilmeden siviller kadınlar ve çocuklar bombalarla katlediliyor" diye haykırırken Hitler şu serbest Nazmi okuyor.

"Elimizde bu kadar azazi bizim için çok dardır.bizim müstemlekeler ihtiyacımız vardır"(son nutku)Faşizm ve Türkiye:Bunlardan bizenemi dâyeceksiniz? Acele etmeyin bize pek uzak Şarktaki Japon faşizmini elealalım onun Çin'e yaptıklarını bilmeyenimiz yoktur.Aynı Japonyanın başvekili tarafından 25.Temmuz 1927 tarihinde Mikado arzedimdi ve 1923den beri tatbikine girişken Tanuka faşizminden haberi olanlarımız pek çok olmasalar gerektir.Bu feleket planından bir parça okuyalım.

"Çini zaptetmek ~~xx~~ için önce mancurya ile moğolistanı zapta meberuz.Çünkü zenginliğin tamamı ele geçirir geçirmez Hindistan adaları (Avustralyayı) küçük asyayı(İran ve Türkiyeyi)Orta asyayı(Sovyet ülkesi)Avrupayı ele geçirebiliriz.~~Bu plan~~

Bu plan biz Türkleri alakalandırmaz mı?

İtalya faşizmi ege bölgemize bir adım mesafedeki on iki adayı boyuna silahlanıyor orada alman hava kuvvetlerine bir üs veriliyor Milli faşist Şairi Gabriel Dominçiyon'un Anadoluya dair savurduğu tradlar kolay unutulmuyor.Mussolini depdebeli bir şekilde kendini bütün islam hamisi ilan ediyor.Eski Roma İmparatorluğu nu ihya edeceğini hemen her gün tekrarlar ken,akdenizin bir Romen gölü"More Rosturum"olduğu mütamediyen tekrarlıyor.

Bu ağız biz türkleri alakalandı rımazmı? Şarka doğru başı Alman Nazizmi hepsinden baskın görünüyor Kayzerin "Drangraeh Ostenz" Şarka doğru baş politikası: Balkınlar ve anadolu yolu ile ısrardan Afrikaya bağdattan Hindistana İrandan orta asyaya sokmak istiyordu. Cihan harbinde boğulan bu emelleri bir gün Hitlerizm başı-badel evte uğrattı. Nazilerin "Şarka doğru" politikası iki yüzlüdür. Biri Litvinof'un coğrafi Kominizm lehterliği dediği tarzda, Sovyetlere çatmaktadır. Fakat paraşütlü kızıl olaylar, Berlinde Hitlerin yatak odasını bile görece kadar yükseldikçe, bu alemi yaygara blöf balon gibi alçalıyor. Bu na mukabil Naziler. Senelerden beri güttükleri öteki şarka politikası balkanlar dan yakın şarka hulule çalışıyor.

1-Balkanlara buhran durgunluğundan. 2-Yakın şarka Sımaî gelişme hareketinden ilk istifade ederek sokuluyor. mesala Türkiyenin "Almanyadan kredi ile aldığı 36,3 milyonluk eşyanan 29,6 milyonu resmi daireye ait yeni etafist siparişlere mahsustur.

Almanyanın balkın ticareti bir yılda 221,2 milyon artar aynı yılda ise başka memleketlerden mesala 153 milyona aldığı eşyayı 66 milyona düşürür.

Alman ticareti artmıyor, bir silah gibi balkanlara çevriliyor ve aynı zamanda cihana tehditler savuruyor. yani Hitlerizm ticaret yeni siyaseti yumruk gibi kullanarak, küçük devletleri harp cephesine sürüklemeye çabalıyor. Yakın şarktan, Türkiyeden ~~halka~~ sonra müstakil bir İran var. İranda Fransız profesörlerine rağmen ekonomi almanlara geçiyor. İş ve Merkez bankasının birleşmesiyle meydana gelen Milliye bankası Mensenklerin mukavelelerini DEUTSCHE VERNECHNUNG KASSE Adlı Alman bankası ile yapıyor. A.Simmens şirketi Tahrande bir şube açmış bulunuyor. Bu şube Siemens müessesesinin ticari muamelelerinden maada ona benzer bütün Alman teşebbüslerende santralize etmeye tahsisi alınmıştır, şu halde Şarkta alman sanayii makinasının yayılma ve serpilme mihverini sayılabilir çapraz (Merceder Orient. 12.1.1936) ve ilh...

Türkiye ve Hitlerizm, 1933 haziranında Londra'da 99lar iktisat konferansı toplanmıştır. Alman murahhası Hugenberg açıkça diyordu ki: Türkiyenin endüstri gurmasına ne hacet var? O, Avrupa sınai mamulâtını kendi sirai--mahsülleri ile değiştirmelidir. Ve ilh... yani nazi agmınyası Türkiyeyi cihan harbinden evvelki gibi, ecnebi finans-kapitaline hammaadde yetiştiren bir yan müstemleke vaziyetinde görmek istiyordu bir ara naziler Kavillerini gizlediler fakat, fiilleri daima Hugenberg'in hedefinden ayrılmadı. 1946 da Türkiye ithalatının %44'ü ihracatının %5'i Almanya ile olup, bu ithalatın %78'i demir makine vasıtası, bakır, cam, boya, ecza, pamuklu yün, ipek ve dokuması: ihracatın %38'i meyva, yün, tütün, pamuk, zahire, deri, krom ve sirai mahsülleridir (Merk Bank. bülteni 23)

Türkiye ticari odalarından 40 odanın Berlin Türk Ticaret Odasına aza yazılmaları Alman muharrirlerinden Zoye Yakını (Bülten 13.1.1936) makale mevzuu oldu? Fakat Almanya bütün Türk mallarını kullanmadı başkalarına devretti. Bu sayede bir ~~çeki~~ Türk Ticaretini kendine bendelemeye, iki-Türkiye mahsüllerini gayet ucuz olarak, kendi mahsüllerini iki misli pahaliya satmaya çabalandı. gerçi Merkez bankası Eylül hesaplarına göre Türkiyenin bloke parası başka 19 memleket bankalarında 29,5 milyon ken tek almanya'da 24,5 milyondur (Kredi ile 60,8 milyon bağlilik) Fakat birçok defa inkıta uğruyan son Alman-Türk Ticaret mukavelesi esnasında birdaha anlaşılarki bu para mekanizmasına dayanan Hitlerizm 99'lar konferansında zahiren geri aldığı, teklifini, hala muhafaza etmektedir. Filhakika, bugün Türkiye'de casusluğa elverişli bazı elektrik işleri haricinde, sinsi Alman teşebbüsü kalmamış gibidir.

Nihayet, Eylülde yapılan Nurenberg kongresinde alman propaganda nazırı Göbbels baklayı ağızdan çıkararak dedi ki: İtalya'da, Japonyada, Macaristanda, Lehistanda, Brezilyada, Türkiyede Portekizde mücadeleye artık gözle görülecek şekilde girişilmiş bulunuluyor. Bu gün Almanya bu tesadüfi(?) cephenin başında bulunmakla müftedir. Biz ALMANLAR ADOLF HITLERİN İDARESİ ALTINDA YENİ BİR CİHAN VAZİFESİ İFA ETMEYİ ÜZERİMİZE ALMIŞIZDIR. Yeni bir Avrupa kurulmak üzere dir. Burad "Yeni Avrupa" denilen şey: Hülagü zamanındaki gibi meydanlarda kitap yakmak, evlerin musluklarına kahve masaları altına mikrofon sokup vatan dağları jurnallemek, mahkemesiz ve tabanca ile insan öldürdükten sonra yangın ve kanun çıkarmak. Yüzbinlerce masumun "Konsantrasyon kampı" denilen dahili hüsera karagahlarında tel örgü hapsine almak, yabancı ülkelerde korkunç bir casus şebekesi kurarak aşağılık sükastlar ve kargaşalıklar, kışkırtmak, demok-

rat memleketlerin Millet hainleri ile el ele vererek vatani kan ve demirle bağlamak,müdafasız kadın,çocuk ve ihtiyarların başına dinamit yağdırmak vs... ise; modernsilahlarla orta çağ barbarlığını rüya etmekse Kayzer gibi haleffini boy ölçmesi için meydan açıktır.

Fakat,Nazilerin "Baş"ve öteki milletlerin kuyruk şeklinde tasvirekalkışan Alman propogandasında bakın,Türkiyeyi'de ağzına almaklı bulunuyorayrıca faşist memleketler arasında "Adolf Hitler'in rehberleği altına girmiş küstahlığına varıyor .Göbbels bu cüreti nereden buluyor?

Demokrasi üstündür:Nazi bakanı evvela "Tesadügi cephe"diyor.Fakat daha sonra tesadüfi sözünün tecavüz etmek olduğunu da şöyle itiraf ediyor:"mukabil tecavüz kuvvetler artık seferber edilmiştir.Almanya cihan düşmanına karşı baş kaldırmıştır."(Nürenberg nutku)

Lakin bütün bu yırtıcılıklar sulh ve demokrasi taraftarlarını korkutamaz.Bu saldırmalarcañekişen bir hayvanın son debelenişidir.Nazi "lminyası asıl Almanya,esas Alman milleti değil,Alman silah fabrikatör ve ankerlerini kukla olan en şoven,en mürteci,en suikastçı ve mütacaviz cihan afeti olan faşizmin baş kaldıran ve başını yeme alemetidir.

Dünyada medeniyet barbarlıktan üstün olduğu gibi demokrasi de faşizmden çok üstündür.O kadar atıp tutan faşizm,demokrat devletlerin bir darbe de verdikleri liydn kararı karşısında derhal kuyruğunu apış arasına al vermedimi?

Onun için Rusvelt'in dediği gibi:"Beynelminel kanun prensiplerne taarruz eden %10 ekaliyatın tehdiide uğrayan dünya halklarını %90'ı için istikbali sulhu hürriyeti göz önüne almalayız.Barişi isteyen bu %90 dünya nüfusunun dilediğini yaptırmanın yolunu bulabilir ve bulmalıdır".

Yalnız Rusvelt faşizmi Dünyada %10 sayarken faşist devletlerin teknil nüfusunu göz önünde tutuyor.Lakin %10 nun da binde 999 dan fazlası faşizmin mazumudur.Ve elbet:"Birşey oldukta müftesi olur"(Yani:çok ezilen çabuk patlar)

Cumhuriyet Türkiyesinde yüksek milli menfeatlerine çare demokrasisidir. Ve biz bu ülkede herhangi bir gericiliğin gafil avlanmıyacağı kadar uyanık demokratik cumhuriyetçi kuvvetlerin attık var olduğuna inanıyoruz.

Dr.H.Kıvılcımlı